

Kaupunginhallitus 23.08.2021 § 274

§ 274

Luonnonsuojelun toimenpiteet -hankkeen ohjelman ja selvitysten hyväksyminen (Kv-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Lähteenmäki Tia
Rönnberg Marika
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristön toimialajohtaja Isotalo Olli

Kaupunginhallitus

1
ehdottaa, että valtuusto hyväksyy liitteenä olevan Luonnonsuojelun toimenpiteet -hankkeen ohjelman ja selvitykset.

2
päättää, että kuntalaisaloitteen mukaista lisäystä ei esitetä tehtäväksi, sillä Bondaksen kallioiden alueen käyttö on osoitettu lainvoimaisessa osayleiskaavassa, eikä Luonnon monimuotoisuuden toimenpideohjelman selvitysosan kohdemerkinnällä voida ylittää kaavoituksessa tehtyjä päätöksiä.

Käsittely

Puheenjohtaja Partasen kannattamana ehdotti, että asia jätetään pöydälle.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko puheenjohtajan ehdotus yksimielisesti hyväksyä. Koska ehdotusta ei vastustettu, puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen hyväksyneen sen.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Asia jätettiin yksimielisesti pöydälle.

Selostus

Tiivistelmä selostuksesta

Luontokato eli luonnon monimuotoisuuden häviäminen on yksi aikamme suurimmista ongelmista. Espoossa siihen voidaan vastata paikallisella tasolla, turvaamalla ja edistämällä Espoon omia luontoarvoja.

Luonnonsuojelun toimenpiteet eli LuonTo on laaja, Espoo Tarinaan pohjautuva hanke, jota on valmisteltu vuosina 2018 - 2021. Hankkeen tavoitteena oli selvittää ja määrittää keinoja, joilla tuetaan olemassa olevia suojelukohteita ja täydennetään luonnonsuojeluverkostoa alueellisesti ja laadullisesti.

Hankkeen tuotoksina valmistuivat Espoon ekologisten yhteyksien nykytilaselvitys, Luonnon monimuotoisuuden toimenpideohjelma ja sen selvitysosa sekä Espoon käytännöt luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. Lisäksi vuonna 2020 toteutettiin asukkaille suunnattu viestintäkampanja ”Lumoudu kaupunkiluonnosta”.

Taustaa

Luonnon monimuotoisuuden väheneminen jatkuu maailmanlaajuisesti ja on ilmastonmuutoksen ohella aikamme suurimpia ongelmia. Monimuotoinen luonto turvaa toimivat ekosysteemit, jotka osaltaan mahdollistavat myös ilmastonmuutoksen tasapainottamisen. Ilman näitä toimivia luonnonjärjestelmiä myös ihmisten hyvinvointi ja lopulta elämän edellytykset ovat vaakalaudalla. Vaikka luonnon monimuotoisuuden uhat ja tärkeät ratkaisut ovat globaaleja, tehdään käytännön toimenpiteet lopulta paikallistasolla.

Espoo kasvaa ja rakentuu kiihtyvällä vauhdilla, ja tiiviitä rakentamisen alueita ohjataan myös aiemmin luonnontilaisille alueille. Luonnon ydinalueiden arvokeskittymien ja ekologisten yhteyksien selvittäminen ja säilyttäminen kehittyvässä kaupunkirakenteessa on elintärkeää, jotta voidaan turvata luonnon monimuotoisuus ja toimivat ekosysteemit. Samalla edistetään niiden ihmisille tarjoamia virkistys- ja terveysvaikutuksia sekä muita elintärkeitä ekosysteemipalveluja. Suojeluverkoston lisäksi tarvitaan kaupungin koko toiminnan läpäiseviä käytäntöjä, joilla luonnon monimuotoisuus huomioidaan laajemmin kaikkialla. Monimuotoisuutta voidaan monin paikoin myös edistää ja kehittää.

Luonnonsuojelun toimenpiteet -hankkeen tavoitteet

Luonnonsuojelun toimenpiteet eli LuonTo on laaja, Espoo Tarinaan pohjautuva hanke, joka aloitettiin vuonna 2018. Espoo Tarinan mukaisena tavoitteena on selvittää ja määrittää keinoja, joilla tuetaan olemassa olevia suojelukohteita ja täydennetään luonnonsuojeluverkostoa alueellisesti ja laadullisesti. Espoolaisten asuin ympäristön halutaan olevan viihtyisä ja luontoarvot ja luonnon monimuotoisuus halutaan säilyttää. Metsät, pellot ja kulttuurimaisema on tavoitteena huomioida Espoon kaupunkikehityksessä myös jatkossa.

Hankkeen tavoitteena on luonnon arvojen ja monimuotoisuuden turvaaminen ja edistäminen paikallisesti Espoon alueella, noudattaen kansainvälisiä ja valtakunnallisia velvoitteita ja tavoitteita sekä toteuttaen Espoo Tarinaa. Espoon luonnon arvot ja erityispiirteet halutaan säilyttää ja vahvistaa pitkällä aikavälillä, ja luonnon tuottamia toimivia ekosysteemipalveluita turvata ja parantaa.

LuonTo- projektin osa-alueet ovat Ekologisen verkoston nykytilaselvitys (EVN), Luonnon monimuotoisuuden toimenpideohjelma sekä Espoon käytännöt luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. Lisäksi hankkeeseen kuului Lumo2020 -viestintäkampanja; Lumoudu kaupunkiluonnosta, jossa viestittiin asukkaille luonnon monimuotoisuuden merkityksestä ja mahdollisuuksista vaikuttaa sen edistämiseen.

Ekologisen verkoston nykytilaselvityksen tavoitteena on muodostaa kokonaiskuva Espoon ekologisen verkoston nykytilasta, löytää luonnon arvokeskittymiä ja päivittää ekologisten yhteyksien tilanne.

Luonnon monimuotoisuuden toimenpideohjelman tavoitteena on selvittää ja esittää luonnonsuojeluverkoston täydentämiskohteet, sekä muut luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen ja ekologisen verkoston kannalta merkittävät luontokohteet, joiden arvot Espoossa tulisi turvata.

Espoon käytännöt luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi -osion tavoitteena on koota kaupungin käytännöt luonnon monimuotoisuuden huomioimiseksi ja edistämiseksi suojeluverkoston ulkopuolella.

Hankkeen lopputuotokset ja tulokset

Luonnonsuojelun toimenpiteet- hankkeessa tehtiin laajaa selvitystyötä, aineiston koontia, analyysseja, kyselyjä ja viestintää. Hanke tehtiin yhteistyössä ympäristökeskuksen, kaupunkisuunnittelukeskuksen ja kaupunkitekniikan keskuksen kesken. Päävalmistelijana oli ympäristökeskus. Projektin lopputuotokset ja tärkeimmät tulokset esitetään tässä tiiviisti osa-alueittain.

Ekologisen verkoston nykytilaselvityksessä saatiin kokonaiskuva siitä, mitä tunnettuja luontoarvoja Espoossa on ja missä ne sijaitsevat. Analyysien pohjalta määriteltiin Espoon tärkeimmät ekologiset ydinalueet ja niiden väliset yhteydet. Työn lopputuotoksena on loppuraportti sekä paikkatietoaineistot arvoalueista ja ekologisista yhteyksistä. Maankäytön suunnittelua varten ekologisille yhteyksille tehtiin ohjeistus.

Selvitys muodostaa lähtötason, jonka parantumista tai huonontumista voidaan jatkossa seurata. Tulokarttojen arvoalueet, merkittävät ekologiset yhteydet sekä niiden heikkenemiskohdat suositellaan ottamaan huomioon maakäytön suunnittelussa. Ekoyhteyksien heikentäminen ja vahvistaminen ovat riippuvaisia maankäytön toimenpiteistä.

Luonnon monimuotoisuuden toimenpideohjelmassa ja sen selvitysosassa esitetään luonnonsuojeluverkoston tärkeimmät täydennyskohteet Espoossa, sekä muut luontoarvoiltaan keskeiset kohteet. Lisäksi tarjotaan keinoja turvata niiden keskeiset arvot ja toiminnot ohjelmassa kehitetyn luokituksen avulla. Työ tuo kaavoitukseen ja tarkempaan suunnitteluun taustatietoa, jotta luontoarvot voidaan ottaa Espoossa entistä paremmin kokonaisuutena huomioon. Toimenpiteet on ajoitettu seuraavan kymmenen vuoden ajalle, vuoteen 2030. Työ on luonteeltaan joustava, päivittyvä dokumentti, jota voidaan muokata lisätiedon myötä.

Lopputuotoksena on raportti, johon kuuluu toimenpideohjelma sekä selvitysosio. Kaikista tarkastelluista kohteista esitetään tiedot ja rajausesitykset kohdekorteilla. Ohjelman kohteista on lisäksi paikkatietoaineistot. Alueiden lopulliset rajaukset ja niille soveltuvat toiminnot ratkaistaan kaavoituksen yhteydessä tai luonnonsuojelualueen perustamispäätöksessä. Toimenpiteiden suunnittelun yhteydessä huomioidaan myös muut intressit, kuten virkistyskäytön ja harrastustoiminnan tarpeet.

Espoon käytännöt luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi -osiossa koottiin yhteen luonnon monimuotoisuuteen vaikuttavia ajanmukaisia käytännön ohjeistuksia ja työkaluja sekä tavoitteita ja kehittämisideoita. Painopiste oli kaupunkisuunnittelukeskuksen, ympäristökeskuksen ja kaupunkitekniikan keskuksen toiminnassa.

Osion lopputuotos on koontiraportti, joka kertoo kaupungin tekemästä työstä, mutta myös edistää kaupungin yksiköiden yhteistyötä,

tiedonvälitystä ja viestintää. Samalla halutaan sujuvoittaa suunnitelmallista työtä luonnon monimuotoisuuden ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi.

Lautakuntakäsittelyt

Luonnonsuojelun toimenpiteet -hankkeen ohjelma ja selvitykset hyväksyttiin ympäristölautakunnassa 22.4.2021. Teknisessä lautakunnassa asia käsiteltiin 5.5.2021 ja kaupunkisuunnittelulautakunnassa 12.5.2021.

Tekninen lautakunta esitti luonnonsuojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelmien laatimiseen vuotuista 100 000 euron määrärahaa.

Lautakuntien päätöspöytäkirjat ovat oheismateriaalina.

Kuntalaisaloite

Asiaan liittyen on tehty kuntalaisaloite 18.5.2021. Aloitteessa esitetään, että kaupunginvaltuusto päättää tehdä "Luonnon monimuotoisuuden toimenpideohjelmaan ja selvitykseen" lisäyksen, että Hannuskalliot eli Bondaksen kalliit liitetään Hannusmetsän maakunnalliseen arvokohteeseen. Alue on lainvoimaisessa Kaitaa-livisniemi -osayleiskaavassa osin uutta kaupunkimaista asuntoaluetta (A1).

Kuntalaisaloite on oheismateriaalina

Päätöshistoria

Ympäristölautakunta 22.04.2021 § 30

Päätösehdotus

Ympäristöjohtaja Söderman Tarja

Ympäristölautakunta merkitsee tiedoksi liitteenä olevan Luonnonsuojelun toimenpiteet -hankkeen ohjelman ja selvitykset, ja toteaa niiden olevan hyvin laaditut, tarpeelliset ja kaupungin tavoitteiden mukaiset. Ohjelma ja selvitykset tulee viedä hyväksyttäväksi kaupunginhallituksen kautta valtuustoon.

Käsittely

Seppo Salo ehdotti Teemu Tareksen kannattamana seuraavaa lisäystä päätösehdotuskappaleen jälkeen: "Ympäristölautakunta päättää ehdottaa, että Espoon luonnon monimuotoisuuden toimenpideohjelman kohteen 139 Hannusmetsä itärajaa siirretään siten, että Bondaksenkallio liitetään tähän maakunnalliseen arvokohteeseen, koska se on aina ollut osa tätä aluetta ja sitä koskee samat perustelut ja se on osa Espoon suurinta hiilivarasto ja -nielumetsää Länsiväylän eteläpuolella. Kaitaa-livisniemi -osayleiskaavassa on merkitty Bondaksen kallion kohdalle "Virkistyksen kohdealue" ja "Yhteystarve" yhdistämään kallioalueen Hannusmetsään."

Kaarina Saramäki ja Marika Visakova kannattivat esittelijän päätösehdotusta.

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja totesi, että on tehty esittelijän esityksestä poikkeava kannatettu ehdotus, jonka johdosta on äänestettävä. Äänestyksessä ne, jotka kannattivat esittelijän ehdotusta, äänestivät "jaa" ja ne, jotka kannattivat Salon ehdotusta äänestivät "ei". Äänestyksessä ympäristölautakunta yhdeksällä äänellä kahta ääntä vastaan hyväksyi esittelijän ehdotuksen. Äänestyslista on pöytäkirjan liitteenä.

Esittelijän kokouksessa tekemät muutokset on huomioitu pöytäkirjassa.

Päätös

Ympäristölautakunta:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin.